

במה ללא במה: הדגמות חיות משיעורים על דוד המלך במכללת לוינסקי לחינוך

י. רחמן

מכללת לוינסקי לחינוך, תל אביב, ישראל

מטרת הגישה ההוראתית/מחקרית: לדבר אל הלומדים והחוקרים בני זמננו בשפתם (שפת התיאטרון והמדיה, הפסיכולוגיה, הספרות והלשון) ובאופן זה להאחיב עליהם את סיפורי דוד שעד ימינו לא נס ליחס.

רקע תיאורטי קצר ושיטת ההוראה הנגזרת משיטת המחקר: לפי תפיסתי, סיפורי המקרא בכלל וסיפורי דוד בפרט, צריכים לסלול את דרכם אל לב הלומד והחוקר באמצעות נתיבים של חוויה (רחמן, תשס"ז וגם רחמן תשס"ה, בעקבות בובר תשכ"ד, בר-אפרת תש"ס, פוקלמן 1986, אלטר תשמ"ח, פולק תשנ"ד, אמית תש"ס, ועוד) תוך שימוש הוליסטי בהישגים העדכניים של מדעי הרוח, מדעי הטבע ומדעי התקשורת גם יחד. בצורה זו, מכרה הזהב הדרמטי המונח ביסודם של סיפורי דוד נחשף בפני הלומדים בהדרגה, ללא שימוש בפועל באביזרי במה ובדומיהם ומתוך הותרת מקום להפעלת הדמיון האישי והאינטלקט של כל לומד ולומד (קאסוטו תשמ"ט, עמ' 478). שיטה זו היא מדעית ואינטואיטיבית כאחת (פוקלמן 1986 על דוד וגלית, למשל). היא נוגעת במשטח של המלים והמשפטים בסיפורי דוד וחושפת את רובדי העומק עם טעם של עוד. בדרך זו נחשכות העלויות של ההמחזה בפועל ונבנית התחברות על-חומרית עם שורשי היצירה.

ממצאים עיקריים/ הדגמות עיקריות: בהרצאה תודגם ההפעלה של הכיתה בשיטת הבמה ללא במה באמצעות נגיעות בשלושה טקסטים מפורסמים: הסיפור על דוד וגלית (שמואל א' יז-יח 5), הסיפור על שאול ודוד במערה (שמואל א' כד) וקנית דוד על שאול ויהונתן (שמואל ב' א 17-27) תוך התייחסות לפסוק המסעיר לכאורה מפי דוד כלפי יהונתן "נפלאתה אהבתך לי מאהבת נשים".

השלכות: שיטת הבמה ללא במה עשויה לקרב לומדים וחוקרים אל אוצרות הרוח שביסודן של יצירות גדולות, לא רק אל סיפורי דוד ולא רק אל סיפורי המקרא. היא מעין חלון הצצה לעבר עולם שבו תישבר סופית המחיצה המפרידה בין המדעים לסוגיהם וייבנה היכל מחודש מתוך הכמיהה לקרב ולשלב כמה שיותר ובמידת האפשר, בין אגפים רחוקים.

ביבליוגרפיה:

- א' אלטר, אמנות הסיפור במקרא, תרגמה: ש' צינגל, תל-אביב תשמ"ח.
 י' אמית, לקרוא סיפור מקראי, משרד הביטחון, תל-אביב תש"ס.
 מ"מ בובר, דרכו של מקרא (עיונים בדפוסי סגנון בתנ"ך), ירושלים תשכ"ד.
 ש' בר-אפרת, העיצוב האמנותי של הסיפור במקרא, ישראל תש"ס.
 פ' פולק, הסיפור במקרא: בחינות בעיצוב ובאמנות (ספריית האנציקלופדיה המקראית), ירושלים תשנ"ד.
 ד' קאסוטו (עורך), אמנות ויהדות, רמת גן תשמ"ט, עמ' 478.
 י' רחמן, "לראות תמונת, לחוות חוויות: עיון פילולוגי אמנותי-חוויתי במקרא", הגיגי גבעה י"ב(תשס"ה), עמ' 47-66.
 י' רחמן, הסיפור בכתבי הקודש (ספריית "הילל בן-חיים"), בני-ברק וירושלים תשס"ז.
 J.P. Fokkelman, Narrative Art and Poetry in the Books of Samuel, Vol. 2: The Crossing Fates (1 Sam. 13-31 & 2 Sam. 1), Assen/Maastricht, The Netherlands 1986.